

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

XIIe KAMER

A R R E S T

**nr. 220.243 van 10 juli 2012
in de zaak A. 202.685/XII-6771**

In zake: de UNIVERSITEIT GENT
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Sabien Lust
kantoor houdend te 8310 Assebroek
Baron Ruzettelaan 27
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen:

Liesbet CORNELISSEN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Jan Fiers
kantoor houdend te 9000 Gent
Coupure 383
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het administratief cassatieberoep

1. Het administratief cassatieberoep, ingesteld op 28 november 2011, strekt tot de nietigverklaring van het besluit nr. 2011/161 van 25 oktober 2011 van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen.

II. Verloop van de rechtspleging

2. Bij beschikking nr. 7.844 van 20 december 2011 is het cassatieberoep toelaatbaar verklaard.

De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de verzoekende partij heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

Eerste auditeur Diane Mareen heeft een verslag opgesteld.

De verzoekende partij heeft de voortzetting van de procedure gevraagd.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 19 juni 2012.

Staatsraad Geert Van Haegendoren heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Sabien Lust, die verschijnt voor de verzoekende partij en advocaat Jan Fiers, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur Diane Mareen heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten en bestreden beslissing

3.1. De Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen heeft in de bestreden beslissing de volgende samenvatting van de feiten gegeven:

“3.1. Verzoekende partij is sinds het academiejaar 2008-2009 ingeschreven aan de U Gent waar ze het betreffende academiejaar drie opleidingsonderdelen uit het schakelprogramma tot de master in het sociaal werk volgde en slaagde in de eerste zitting. In daaropvolgend schreef ze zich in met een geïndividualiseerd studieprogramma (GIT) voor de resterende opleidingsonderdelen uit het schakelprogramma en voor twee opleidingsonderdelen uit de master in het sociaal werk. In haar studieprogramma waren zowel statistiek I als statistiek II opgenomen.

Behalve voor statistiek I slaagt ze opnieuw voor alle opgenomen opleidingsonderdelen in de eerste zitting. In het academiejaar 2010-11 neemt ze vervolgens opnieuw een GIT met het opleidingsonderdeel statistiek I uit het schakelprogramma, en met de resterende opleidingsonderdelen uit de master in het sociaal werk. Ze legt haar masterproef niet af in de eerste maar in de tweede zitting. Voor de andere opleidingsonderdelen slaagt ze

meteen in de eerste zitting, echter opnieuw met uitzondering van statistiek I. Verzoekende partij werd vervolgens door de bevoegde examencommissie niet geslaagd verklaard voor het schakelprogramma, en kon daardoor ook niet afstuderen in de master vermits ze niet voldeed aan de toelatingsvoorwaarden.

3.2. Verzoekende partij stelde een intern beroep in bij interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

In haar intern verzoekschrift wijst verzoekende partij op het feit dat ze ondertussen voor alle opleidingsonderdelen uit de master in het sociaal werk een credit had verworven, maar enkel voor statistiek I niet slaagt. Ze wijst erop op dat ze extra studiebegeleiding heeft gezocht.

3.3. Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 4 oktober 2011 werd het intern beroep ontvankelijk maar ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelde dat:

‘De interne beroepscommissie merkt op dat de studente al voor de vierde maal het opleidingsonderdeel statistiek I heeft afgelegd. De studente behaalde achtereenvolgens een 7/20, 6/20, 8/20 en 7/20.

De studente beroept zich op art. 68 § 2, 3° om de deliberatie te vragen.

De interne beroepscommissie ziet in de aangehaalde argumenten geen uitzonderlijke omstandigheden om de studente geslaagd te verklaren voor het deliberatiepakket van het schakelprogramma tot master in het sociaal werk.

De interne beroepscommissie neemt akte van de argumenten van de studente waarbij ze aanhaalt dat ze de competenties van statistiek I wel degelijk beheerst aangezien ze slaagde voor het vervolgopleidingsonderdeel dat statistiek als begincompetentie heeft opgenomen en daarmee impliciet aangeeft de begincompetentie van statistiek I te hebben verworven. De interne beroepscommissie merkt echter op dat de stelling met betrekking tot volgtijdelijkheid dient genuanceerd te worden: De volgtijdelijkheid kan een adviseerend maar ook een verplicht karakter hebben. Het behalen van een credit voor het vervolgopleidingsonderdeel leidt niet automatisch tot de conclusie dat ook de eindcompetenties van het voorgaande opleidingsonderdeel verworven zijn. Hoewel de interne beroepscommissie begrip heeft voor het feit dat de studente alle kansen heeft aangegrepen om haar slaagkansen te vergroten, kan ze niet voldoende aantonen de basiscompetentie voor statistiek I te hebben verworven. Gelet op het grote belang van het opleidingsonderdeel als onmisbare basis in de opleiding en het grote gewogen tekort van 24 studiepunten, beslist de interne beroepscommissie dat het cijfer van 7/20 niet kan gecompenseerd worden.’

3.4. Bij aangetekend schrijven van 11 oktober 2011 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.”

3.2. Met de thans bestreden beslissing verklaart de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen het beroep van Liesbet Cornelis-

sen -thans verwerende partij- ontvankelijk en gegrond, vernietigt hij de beslissing van 4 oktober 2011 genomen in het kader van het intern beroep en beveelt de “bevoegde instantie van de verwerende partij” -thans verzoekster- om uiterlijk 16 november 2011 een nieuwe beslissing te nemen.

3.3. De Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen oordeelt over het enig middel, geput uit de schending van het redelijkheidsbeginsel en het gelijkheidsbeginsel:

“Van belang in deze zaak is, is of er sprake is van uitzonderlijke omstandigheden die een wijziging van de evaluatie voor het opleidingsonderdeel Statistiek 1 kunnen verantwoorden. Meer bepaald rijst de vraag of als uitzonderlijke omstandigheid kan gelden dat een student een credit behaalt voor een opleidingsonderdeel, voor het volgen waarvan men de competentie moet hebben van een ander opleidingsonderdeel, derwijze dat de student ook geacht moet worden de competentie van dat andere opleidingsonderdeel te hebben verworven.

Voor zover die begincompetentie voor dat tweede opleidingsonderdeel vereist is, is het verder zonder belang of de volgtijdelijkheid adviserend dan wel verplicht is. Van belang is wel hoe de ECTS fiches de begincompetenties omschrijven, en de studiefiche voor het opleidingsonderdeel Statistiek II eist als begincompetenties ‘Statistiek I’ zonder enig voorbehoud of beperking.

In een gelijkaardige zaak heeft de Raad daarover als volgt geoordeeld:

‘...De Raad kan er evenwel niet omheen dat in de ECTS fiche voor het opleidingsonderdeel [...] als begincompetentie vereist wordt Operationeel onderzoek (3e jaar bachelor). Mede in het licht van de vaststelling dat de verzoekende partij vervolgens voor dit opleidingsonderdeel 15/20 heeft behaald (en ook al is dat cijfer het gemiddelde van een individuele 11,43/20 en een collectieve 17,30/20 voor het groepswork) gaat het de grenzen van de redelijkheid te buiten om te stellen dat er geen sprake is van uitzonderlijke omstandigheden. De verwerende partij heeft aan de verzoekende partij toestemming gegeven om zich in te schrijven voor het vak [...], en als zij van mening was dat dit niet kon omdat zij de begincompetenties voor dit opleidingsonderdeel niet bezat, dan had zij die inschrijving moeten weigeren. Nu zij, ondanks het onbetwist bij de aanvang ontbreken van die begincompetentie, de verzoekende partij toch toelating heeft gegeven om dat opleidingsonderdeel te volgen, en deze vervolgens voor dit opleidingsonderdeel een meer dan behoorlijk resultaat heeft behaald, kan de verwerende partij redelijkerwijze niet volhouden dat de verzoekende partij niet heeft aangetoond de vereiste begincompetentie te bezitten, en is er sprake van uitzonderlijke omstandigheden.’ (R.Stvb. nr. 2011/003)

De Raad ziet niet in waarom hij er in deze zaak anders zou moeten over oordelen, nu het feit dat het gaat om een adviserende volgtijdelijkheid geen afbreuk doet aan de duidelijk omschreven vereiste begincompetentie voor het opleidingsonderdeel Statistiek II, zonder voorbehoud of beperking.
Het middel is gegrond.”

IV. Onderzoek van de middelen

4. Verzoekster voert drie middelen aan.

A. Eerste middel

Uiteenzetting van het middel

5.1. Volgens het aangevoerde in het eerste middel heeft de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen de scheiding der machten miskend en is hij in de discretionaire beoordelingsbevoegdheid van de verwerende partij getreden.

Voorts heeft de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen het verbod miskend om *ultra petita* uitspraak te doen, en doet hij in zijn besluit uitspraak over een punt dat door de partijen nooit ter discussie is gesteld. Zodoende schendt de bestreden beslissing ook de artikelen 33 en 36 van het decreet van 30 april 2004 betreffende de flexibilisering van het hoger onderwijs in Vlaanderen en houdende dringende hogeronderwijsmaatregelen (hierna: flexibiliseringsdecreet) en de artikelen 68 en 72 van het onderwijs- en examenreglement van de Universiteit Gent, academiejaar 2010-2011 (hierna: OER).

5.2. Verzoekster betoogt in het *eerste middelonderdeel* dat de beslissing om een student die, zoals verwerende partij, niet voor alle opleidingsonderdelen slaagt, toch geslaagd te verklaren voor het deliberatiepakket of voor het geheel van de opleiding -vragen die in het voorliggende geval van een schakelprogramma samenvallen- tot de discretionaire bevoegdheid behoort van de bevoegde examencommissie en in administratief beroep, van de interne beroepscommissie:

“Het toezicht dat de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen hierop kan uitoefenen is een marginaal toezicht, wat inhoudt dat hij een dergelijke bepaling slechts kan vernietigen indien zou blijken dat de betrokken examencommissie op kennelijk onredelijke manier over het dossier heeft geoordeeld. [...]

de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen is Aldus verder gegaan dan een louter marginale toetsing en heeft een integrale redelijkheidstoets gedaan. Daardoor heft hij zich begeven in de discretionaire bevoegdheid van de Interne Beroepscommissie en is hij zijn rechtsmacht te buiten gegaan. Zijn beoordeling is genomen met miskenning van de scheiding der machten en het verbod voor rechterlijke instanties om in de beoordelingsbevoegdheid van een overheid van actief bestuur te treden.”

Verzoekster zet in de memorie van wederantwoord ter toelichting nog nader uiteen:

“Uit de motivering van het bestreden besluit, en meer bepaald uit de conclusie dat ‘de verwerende partij redelijkerwijze niet (kan) volhouden dat de verzoekende partij niet heeft aangetoond de vereiste begincompetenties te bezitten’ blijkt evenwel onomstotelijk dat de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen verder is gegaan dan een louter marginale toetsing, en een integrale redelijkheidstoets heeft uitgevoerd op de bepaling van de interne beroepscommissie. Zijn beoordeling is duidelijk verder gegaan dan een beoordeling van de kennelijke onredelijkheid van de bepaling van de interne beroepscommissie. Zijn bepaling is genomen met miskenning van de scheiding der machten en het verbod voor rechterlijke instanties om in de beoordelingsbevoegdheid van een overheid van actief bestuur te treden. [...] Verzoekende partij vraagt de Raad van State om het bestreden besluit te vernietigen op grond dat de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen aldus haar rechtsmacht te buiten is gegaan.”

5.3. Verzoekster betoogt vervolgens in het *tweede middelonderdeel* dat de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen niet heeft onderzocht of zij terecht tot de beoordeling is gekomen dat verwerende partij de opleidingsdoelstellingen niet heeft behaald. De rechter heeft blijkens de bewoordingen van zijn bepaling integendeel onderzocht of er sprake is van uitzonderlijke omstandigheden die een wijziging van de evaluatie voor Statistiek I kunnen verantwoorden:

“De vraag of verwerende partij de eindcompetenties van het opleidingsonderdeel ‘statistiek I’ had verworven, was evenwel niet aan de orde, en verwerende partij heeft haar examencijfer voor ‘statistiek I’ -examencijfer (7/20) waaruit bleek dat ze de einddoelstellingen van dit opleidingsonderdeel niet had behaald- ook nooit betwist. De Raad [voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen] heeft zodoende dus uitspraak gedaan over een kwestie die niet aan de orde was, en heeft aldus het verbod om *ultra petita* te oordelen miskend, evenals zijn rechtsmacht overschreden.”

In het verlengde merkt verzoekster op dat de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen aldus ook een verkeerde toepassing heeft gemaakt van de artikelen 33 en 36 van het flexibiliseringsdecreet en van de artikelen 68 en 72 OER:

“Blijkens die bepalingen dient, wanneer de vraag rijst of een student al dan niet slaagt voor een opleiding of een deel van een opleiding, te worden onderzocht of in hoofde van die student de doelstellingen van het opleidingsprogramma globaal verwezenlijkt zijn. De Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen had zijn onderzoek dus, zoals de Interne Beroepscommissie overigens heeft gedaan, moeten toespitsen op het opleidingsprogramma en niet op het afzonderlijke opleidingsonderdeel waarvoor verwerende partij alsnog niet slaagde. De vraag was immers niet of verwerende partij geacht kon worden te zijn geslaagd voor dat opleidingsonderdeel, maar wel of zij de einddoelstellingen van de opleiding had behaald, en beide beoordelingen vallen niet samen.”

Beoordeling

6.1. De aangevoerde bepalingen van het zogenaamde flexibiliseringsdecreet van 30 april 2004 luiden:

“Art. 33. - § 1. Een student verwerft een graad of een diploma van een opleiding indien hij voor het geheel van de opleiding geslaagd wordt verklaard.

De student wordt geslaagd verklaard indien hij alle examens die horen bij het opleidingsprogramma heeft afgelegd en op grond van het feit dat :

1° alle examens geleid hebben tot een creditbewijs, of

2° de examencommissie op gemotiveerde wijze van oordeel is dat de doelstellingen van het opleidingsprogramma globaal verwezenlijkt zijn.

§ 2. Het feit dat een student globaal geslaagd wordt verklaard, betekent niet dat hij in aanmerking komt voor een creditbewijs voor die opleidingsonderdelen waarvoor hij niet is geslaagd.”

“Art. 36. - Indien de examencommissie beschikt over de in artikel 35, § 2, 1°, bedoelde bevoegdheid [*dit is*: ‘het verklaren dat de student al dan niet geslaagd is voor het geheel van de betrokken opleidingsonderdelen’], verklaart zij de student geslaagd indien deze alle examens die horen bij het betrokken deel van het opleidingsprogramma heeft afgelegd en :

1° alle examens hebben geleid tot een creditbewijs, of

2° de examencommissie op gemotiveerde wijze van oordeel is dat de doelstellingen van het betrokken deel van het opleidingsprogramma globaal verwezenlijkt zijn.

§ 3. Het feit dat een student globaal geslaagd wordt verklaard, betekent niet dat hij in aanmerking komt voor een creditbewijs voor die opleidingsonderdelen waarvoor hij niet is geslaagd.”

6.2. Artikel 68, § 3, 3°, OER bepaalt dat, wanneer een student niet voor elk opleidingsonderdeel afzonderlijk minstens 10/20 behaalt:

“de examencommissie per deliberatiepakket -al dan niet na geheime stemming- [mag] beslissen dat de student toch geslaagd wordt verklaard. Een dusdanige beslissing kan enkel in uitzonderlijke omstandigheden worden genomen en dient voor elk geval afzonderlijk en concreet te worden gemotiveerd.”

Is de student geslaagd verklaard voor alle deliberatiepakketten in zijn opleiding, dan slaagt hij automatisch voor de opleiding (artikel 72 OER).

7.1. Het redelijkheidsbeginsel is een algemeen beginsel van behoorlijk bestuur dat door elk bestuur moet worden nageleefd en waarvan de schending voor de administratieve rechter mag worden aangevoerd en door deze laatste beoordeeld.

Het beginsel refereert aan de discretionaire bevoegdheid van een overheid: bij gebonden bevoegdheid is slechts de éne, door de rechtsregel voorgeschreven beslissing wettig, terwijl in het geval van discretionaire bevoegdheid het bestuur beschikt over een beoordelingsvrijheid om te kiezen tussen verschillende beslissingen. Die vrijheid kan, in functie van de omstandigheden van het concrete geval, de ene keer ruimer zijn en de andere keer krapper bemeten zijn, maar ze heeft hoe dan ook steeds de redelijkheid tot grens. Een bestuur dat zijn beoordelingsvrijheid hanteert door de grenzen van de redelijkheid te buiten te gaan, schendt het redelijkheidsbeginsel. Wie echter over een beoordelingsruimte

beschikt, heeft in principe de mogelijkheid om tot uiteenlopende conclusies te komen die elk in die ruimte te situeren zijn en dus niet van willekeur en onredelijkheid getuigen. Dat uiteenlopende beslissingen denkbaar zijn die nochtans elk de toets van de redelijkheid doorstaan is nu eenmaal eigen aan de uitoefening van de genoemde vrijheid, die haar onderscheidt van de gebonden bevoegdheid.

Wanneer vervolgens over de rol van de rechter bij de beoordeling van het redelijkheidsbeginsel geschreven wordt dat die enkel optreedt bij een “kennelijke” onredelijkheid en dat de rechter “slechts” over een zogenaamde marginale toetsingsbevoegdheid beschikt, dan is zulks voornamelijk een kwestie van semantiek en didactiek. Het is een wijze om tot uiting te brengen dat de rechter niet de plaats inneemt van de overheid die hij controleert; dat hij zich niet een eigen oordeel mag vormen over wat volgens zijn inschatting de “meest” of “gepast” redelijke beslissing is in een gegeven geval en waarna hij het bestuur tot de orde zou roepen indien het niet exact diezelfde redelijkheid heeft ingezien en toegepast. Het is voorts een uitdrukkingvorm om aan te geven dat de rechter bij zijn wettigheidsstoezicht zich er zeer wel bewust moet van zijn, in elk concreet geval, hoe ruim de marge is waarover het bestuur na een behoorlijke afweging van alle betrokken belangen en gegevens ter zake beschikt en dat hij als rechter die autonomie ook moet respecteren.

Er kan slechts sprake zijn van de schending van het redelijkheidsbeginsel wanneer een beslissing, waarvan vastgesteld wordt dat ze op deugdelijke grondslagen berust, inhoudelijk dermate van het normale beslissingspatroon afwijkt dat geen ander naar kennis en kunde redelijk bekwaam en naar feitelijk optreden redelijk handelend bestuur in dezelfde omstandigheden die beslissing zou nemen. Eenmaal evenwel vastgesteld is dat een bestuur die grens heeft overschreden, kan het besluit enkel zijn dat zulk bestuur onredelijk heeft gehandeld. Met andere woorden, begrippen als “marginale toetsing” of “kennelijk onredelijk” mogen als richtsnoer voor de rechter niet zo worden opgevat dat een bestuur best nog “een beetje” onredelijk mag zijn, zonder gevaar tegen een nietigverklaring aan te lopen. Het zijn ook geen sacrale termen die de rechter voor de dag moet halen telkens hij een schending van het beginsel vaststelt.

7.2. Toegepast op de voorliggende zaak stelt de Raad van State vast dat de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen geoordeeld heeft dat “het de grenzen van de redelijkheid te buiten gaat om te stellen dat er geen sprake is van uitzonderlijke omstandigheden” en dat verzoekster de bestreden studievoortgangsbepaling in de concrete omstandigheden van de zaak “redelijkerwijze niet [kan] volhouden”. De bodemrechter laat aldus verstaan, zonder als beroepsinstantie met de woorden van verzoekster “in de stoel van de overheid [te] gaan zitten” door een eigen beleidsoordeel in de plaats te stellen, dat verzoekster het redelijkheidsbeginsel heeft geschonden door de grenzen van haar beoordelingsvrijheid te buiten te gaan en hij geeft geen onwettige invulling aan dat beginsel. Om dezelfde reden is het beginsel van de scheiding der machten niet geschonden.

7.3. Het eerste middelonderdeel faalt naar recht.

8.1. In het tweede middelonderdeel van het cassatieberoep argumenteert verzoekster voorts vanuit de lectuur van een overtuigend motief.

8.2.1. Verwerende partij vorderde immers voor de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, wat het voorwerp betreft, de vernietiging van “de beslissing van de Interne Beroepscommissie van 4 oktober 2011 waarbij het intern beroep dat ze instelde tegen de beslissing waarmee ze niet geslaagd werd verklaard voor het schakelprogramma tot de master in sociaal werk en voorlopig niet ontvankelijk werd verklaard voor deze master, als ongegrond werd afgewezen”, wegens, wat de vernietigingsgrond betreft, de schending van het redelijkheidsbeginsel en het gelijkheidsbeginsel.

De bodemrechter heeft die vordering ingewilligd en op grond van de schending van het eerstgenoemd algemeen beginsel van behoorlijk bestuur, de beslissing die het voorwerp was van de vordering -en niets anders- vernietigd.

8.2.2. Zonder nog te moeten onderzoeken of en met welke draagwijdte het zogenaamde beschikkingsbeginsel (*ne eat iudex ultra petita partium*) voor de administratieve rechter in dezelfde mate als in de burgerlijke rechtspleging

toepassing krijgt, volstaan die vaststellingen om het middelonderdeel in zoverre het is gesteund op de schending van dat beginsel, te verwerpen.

8.3.1. Niet alleen heeft de rechter *a quo* zich in het beschikkend gedeelte van zijn beslissing niet uitgesproken over het door verzoekster vastgestelde examencijfer van verwerende partij voor het opleidingsonderdeel Statistiek I, bovendien is hetgeen verzoekster daarover leest in de beslissing niet eens dragend voor de motivering van de bestreden beslissing. De Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen heeft de vraag geopperd of “de student ook geacht moet worden de competentie van dat andere opleidingsonderdeel [Statistiek I] te hebben verworven”. Hij is in zijn redenering vervolgens hiermee niet verder gegaan om over de eindcompetentie voor dat opleidingsonderdeel, laat staan over een wijziging van de evaluatie een uitspraak te doen. Hij heeft zelfs als “onbetwist” aangemerkt het “bij de aanvang [van het vervolgopleidingsonderdeel] ontbreken van die begincompetentie”. De bodemrechter heeft, anders dan verzoekster betoogt, zich ervan onthouden een antwoord te geven op de vraag “of verwerende partij geacht kon worden te zijn geslaagd voor [het] opleidingsonderdeel [Statistiek I]”.

8.3.2. Het middelonderdeel mist in die mate feitelijke grondslag.

8.4.1. Door zich niet over het geslaagd zijn voor een welbepaald opleidingsonderdeel, maar over competenties uit te spreken, geeft de rechter ten slotte aan het begrip “uitzonderlijke omstandigheden” in het OER een interpretatie die geheel consistent is met artikel 33 van het flexibiliseringsdecreet, dat de examencommissie opdraagt zich te beraden over de vraag of de betrokken student de doelstellingen van het opleidingsprogramma -te onderscheiden van het opleidingsonderdeel- globaal verwezenlijkt heeft. Aangezien verwerende partij voor alle andere opleidingsonderdelen een credit behaalde, is het niet verwonderlijk, nog minder onwettig, als de rechter dat onderzoek wezenlijk beperkt tot “de duidelijk omschreven vereiste begincompetentie voor het opleidingsonderdeel Statistiek II”.

8.4.2. Wat de schending van de artikelen 33 en 36 van het flexibiliseringsdecreet betreft, faalt het middelonderdeel naar recht.

8.5.1. Verzoekster argumenteert in de toelichting bij het tweede middelonderdeel waarom volgens haar de artikelen 33 en 36 van het flexibiliseringsdecreet zijn geschonden, maar zij laat na te adstrueren waarin bijkomend de schending van de aangevoerde OER-bepalingen zou bestaan.

8.5.2. Het middelonderdeel is in zoverre niet ontvankelijk.

9. Uit wat voorafgaat volgt de verwerping van het eerste middel.

B. Tweede middel

Uiteenzetting van het middel

10. In het tweede middel voert verzoekster aan dat de bestreden beslissing “de scheiding der machten” schendt, “evenals het gezag van gewijsde van de beslissing van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen nr. 2011/003 d.d. 25 januari 2011”. Ze schendt volgens verzoekster eveneens artikel 6 van het Gerechtelijk Wetboek “en het in die bepaling toegepaste beginsel dat een rechter geen uitspraak mag doen bij wege van algemene en als regel geldende beschikking”. Bovendien schendt de bestreden beslissing de motiveringsplicht zoals neergelegd in artikel 149 van de Grondwet.

Verzoekster adstrueert:

“2. De Raad heeft het beroep van verwerende partij ingewilligd onder enkele verwijzing naar zijn beslissing nr. 2011/003 d.d. 25 januari 2011 in wat hij ‘een gelijkaardige zaak’ noemt, en onder enkele vermelding dat hij niet inziet waarom hij in deze zaak anders zou moeten oordelen. Aldus heeft de Raad een beslissing in een concreet geding, die weliswaar bekleed is met gezag van gewijsde, maar die niettemin een individuele beslissing blijft, beschouwd als inhoudende een algemeen verbindende regel die zonder meer moet worden toegepast in gelijkaardige gevallen. Hij geeft de uitspraak nr. 2011/003 aldus de waarde van een bindend precedent, wat ingaat tegen het beginsel van de scheiding der machten zoals geïmplementeerd in onze Belgische en Vlaamse rechtsordering, en wat eveneens ingaat tegen het algemeen beginsel, neergelegd in artikel 6 Ger.W., dat een rechter geen uitspraak mag doen bij wege van algemene en als regel geldende beschikking.

3. Minstens geeft de Raad er op die wijze blijk van dat hij geen concreet onderzoek heeft gedaan naar het voorliggende geval. Hij geeft niet aan waarom hij het voorliggende geval ‘een gelijkaardig zaak’ noemt, noch welke zijn concrete overwegingen zijn om in voorliggend geval tot het oordeel te komen dat de Interne Beroepscommissie ten onrechte heeft beslist dat verwerende partij de opleidingsdoelstellingen niet heeft behaald en dat de beslissing van de Interne Beroepscommissie diende te worden vernietigd. Op die wijze schendt de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen eveneens de motiveringsplicht ex art. 149 Gw.”

Beoordeling

11. In de memorie van wederantwoord verzet verzoekster zich blijkbaar niet (meer) tegen het enkele feit dat een eerdere beslissing van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen in de bestreden beslissing wordt geciteerd. Wél grieft haar dat zij:

“[...] geen enkel spoor [kan] ontwaren van een concreet onderzoek van de zaak, op de vaststelling na over de begincompetities van statistiek II. Er wordt niet verduidelijkt waarom de voorliggende zaak een gelijkaardige zaak zou zijn aan de zaak die aan de basis ligt van het besluit nr. 2011/003, waar het overigens om andere opleidingsonderdelen in een andere opleiding ging. De Raad verduidelijkt evenmin wat hem ertoe brengt om ook in het voorliggend dossier eenzelfde antwoord te geven als in die ‘gelijkaardige zaak’.”

12. Die lezing van de bestreden beslissing wordt door de Raad van State niet bijgevalen.

De Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen geeft in de bestreden beslissing wel degelijk blijk van een onderzoek naar de concrete gegevens van de voorliggende zaak en hun specificiteit inzake volgtijdelijkheid, de door verwerende partij specifiek behaalde en niet behaalde credits en de omschrijving van de competenties in de voor deze opleiding voorliggende studiefiches.

Door voorts te citeren uit een eerdere beslissing en te stellen dat hij “niet in[ziet] waarom hij er in deze zaak anders zou moeten over oordelen”

maakt de rechter zich de redenering eigen in de voorliggende zaak dat “[aangezien verzoekster] ondanks het onbetwist bij de aanvang ontbreken van die begincompetentie, de [student] toch toelating heeft gegeven om dat opleidingsonderdeel te volgen, en deze vervolgens voor dit opleidingsonderdeel een meer dan behoorlijk resultaat heeft behaald, kan de [onderwijsinstelling] redelijkerwijze niet volhouden dat de [student] niet heeft aangetoond de vereiste begincompetentie te bezitten, en is er sprake van uitzonderlijke omstandigheden”. Dat het in de zaak 2011/003 om een andere opleiding gaat doet niet ter zake, aangezien het de redenering met haar gevolgtrekking is die wordt doorgetrokken.

13. Het middel faalt naar recht.

C. Derde middel

Uiteenzetting van het middel

14. Als derde middel voert verzoekster aan:

“De Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen miskent met de bestreden beslissing vervolgens de bewijskracht van de ECTS-fiches van de betrokken opleidingsonderdelen (statistiek I en statistiek II), en geeft een verkeerde betekenis aan de vermelding van begintermen in ECTS-fiches.”

De begincompetenties vermeld in een ECTS-fiche doen volgens verzoekster geen uitspraak over de competenties van het vak waarop de fiche betrekking heeft. Uit het feit dat een student de eindcompetenties heeft bereikt van een opleidingsonderdeel, mag niet worden afgeleid dat die student ook de eindcompetenties heeft bereikt van een opleidingsonderdeel dat als begincompetentie wordt genoemd van eerstgenoemd opleidingsonderdeel. Door hier anders over te oordelen, miskent de bodemrechter de juridische waarde van deze fiches en leest hij daarin een “volstrekt lineair verband” dat tussen de beide opleidingsonderdelen evenwel niet bestaat.

Verzoekster betoogt:

“De Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen stelt in zijn beslissing vast dat het opleidingsonderdeel waarvoor verwerende partij niet slaagde (Statistiek I) als begincompetentie wordt vernoemd in de ECTS-fiche van het opleidingsonderdeel Statistiek.

De Raad gaat er vervolgens vanuit dat, nu bij die vermeldingen geen voorbehoud is gemaakt, moet worden aangenomen dat wie slaagt voor het vak waarvoor het andere vak als beginterm is genoemd, automatisch geacht moet worden de eindcompetenties van laatstgenoemd vak te hebben behaald. Concreet heeft de Raad aldus geoordeeld dat vermits verwerende partij slaagde voor het opleidingsonderdeel ‘Statistiek II’ - ze behaalde daarvoor 10/20 - ze geacht moet worden de eindcompetenties te hebben bereikt van het opleidingsonderdeel ‘Statistiek I’.

Aldus geeft de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen aan de begintermen genoemd in de ECTS-fiches een betekenis die ze helemaal niet hebben.

[...]

De begincompetenties vermeld in een ECTS-fiche doen op geen enkele wijze uitspraak over de competenties die een student die het vak waarop de ECTS-fiche betrekking heeft, volgt, al dan niet reeds heeft behaald bij het volgen van andere opleidingsonderdelen, in het bijzonder opleidingsonderdelen die als begincompetentie worden genoemd van het opleidingsonderdeel waarop de ECTS-fiche betrekking heeft.

Door hier duidelijk anders over te oordelen, miskent de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen de juridische waarde en de bewijskracht van de ECTS-fiches en de erin vermelde begincompetenties.

[...]

Een opleidingsonderdeel wordt niet gegeven met het loutere oog op het verschaffen van de nodige kennis en vaardigheden om een volgend opleidingsonderdeel met succes te kunnen volgen, en elk opleidingsonderdeel heeft ook zelfstandige doelstellingen die niet opnieuw worden nagestreefd door vervolgvakken en evenmin noodzakelijk bereikt moeten zijn om dat vervolgvak met succes te kunnen volgen.”

Beoordeling

15. Afschrift van de bedoelde akten, namelijk de ECTS- of studiefiches Statistiek I en Statistiek II voor het academiejaar 2010-2011, zijn neergelegd als stukken 10 en 11 bij het cassatieberoep en zijn als stukken van het dossier neergelegd voor de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, dat deze Raad op zijn beurt aan de Raad van State heeft bezorgd.

De studiefiche van Statistiek II vermeldt:

“Begincompetenties

Statistiek I

Eindcompetenties

- De onderliggende assumpties van veel gebruikte onderzoeksmethodes kunnen bevragen.
- Empirisch-analytische interpretatieve en actiegerichte onderzoeksmethodes adequaat kunnen toepassen.
- Wetenschappelijke informatie systematisch kunnen verzamelen, opzoeken, interpreteren, integreren en presenteren.”

Nog steeds volgens de studiefiche is “toelating tot dit opleidingsonderdeel via creditcontract”, hetzij “toelating tot dit opleidingsonderdeel via examencontract”, “mogelijk mits gunstige beoordeling van de competenties”.

De studiefiche van Statistiek I vermeldt:

“Begincompetenties

Eindcompetenties

- De onderliggende assumpties van veel gebruikte onderzoeksmethodes kunnen bevragen.
- De relevante methoden en technieken voor wetenschappelijk onderzoek en data-analyse correct kunnen selecteren en correct kunnen aanwenden in het kader van toegepast en fundamenteel onderzoek.
- Inzichtelijke kennis hebben van de relevante methoden en technieken voor wetenschappelijk onderzoek en data-analyse.
- Probleemoplossend kunnen denken.”

16. De bewijskracht van een akte wordt miskend door de rechter die aan die akte een inhoud toeschrijft of ontzegt of er een betekenis of uitlegging aan geeft die met de bewoordingen ervan niet verenigbaar is.

Partijen zijn het er alleszins over eens dat een competentie verwijst naar kennis en vaardigheden.

17. De Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen stelt vast dat verwerende partij is geslaagd voor “Statistiek II” waarvoor de betrokken studiefiche “Statistiek I” als begincompetentie eist zonder enig voorbehoud of beperking.

Welnu, de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen ontkent niet dat verwerende partij voor “Statistiek I” niet geslaagd is; integendeel constateert hij “het onbetwist bij de aanvang ontbreken van die competentie”.

Evenmin leidt volgens de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen de ECTS-fiche “automatisch” tot het bewijs dat de betrokkene door het slagen voor het vak “Statistiek II”, “geacht moet worden de eindcompetenties van [Statistiek I] te hebben behaald”, zoals verzoekster betoogt. Het zou overigens in voorkomend geval hebben moeten leiden tot het verlenen van een credit voor dat opleidingsonderdeel, en daarvan is bij de beoordeling van het tweede middel reeds vastgesteld dat de bestreden beslissing zich daarover niet uitspreekt.

Wél leidt hij af uit de vaststelling, eensdeels, dat de onderwijsinstelling niettemin toelating gaf aan verwerende partij om zich in de masteropleiding in te schrijven en, anderdeels, dat deze vervolgens een behoorlijk resultaat behaalt voor een opleidingsonderdeel waarvoor zij dus de noodzakelijke competenties aantoonde, dat verwerende partij een prestatie heeft geleverd waardoor verzoekster redelijkerwijze niet langer kan vasthouden aan het motief dat verwerende partij niet heeft aangetoond de vereiste begincompetentie “Statistiek I” te bezitten, maar dat er sprake is van uitzonderlijke omstandigheden.

Zonder dus uitdrukkelijk te oordelen dat verwerende partij bijgevolg over ál de eindcompetenties voor “Statistiek I” beschikt, impliceert dit volgens de bodemrechter dat “het de grenzen van de redelijkheid te buiten [gaat] om te stellen dat er geen sprake is van uitzonderlijke omstandigheden”. De betrokken onderwijsinstelling kan er aldus redelijkerwijze niet omheen dat er sprake is van uitzonderlijke omstandigheden, welke bewoordingen uit het OER in het licht van artikel 33 van het flexibiliseringsdecreet enkel zo kunnen worden opgevat dat verwerende partij ook zonder een credit behaald te hebben voor “Statistiek I”, in de gegeven omstandigheden dan toch minstens geacht moet worden “globaal” de doelstellingen van het voorafgaande opleidingsprogramma bereikt te hebben.

Gegeven dat de studiefiche een gunstige beoordeling van de competenties veronderstelt als voorwaarde om toegelaten te worden tot het opleidingsonderdeel en gegeven de hiervóór geciteerde begin- en eindcompetenties van de drie vernoemde opleidingsonderdelen, heeft de feitenrechter in zijn redenering niet aan de studiefiches een draagwijdte gegeven die deze niet hebben.

18. Het middel faalt naar recht.

BESLISSING

1. De Raad van State verwierpt het cassatieberoep.

2. De verzoekende partij wordt verwezen in de kosten van het cassatieberoep, begroot op 175 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 10 juli 2012, door de Raad van State, XIIe kamer, samengesteld uit:

Dierk Verbiest,	kamervoorzitter,
Johan Lust,	staatsraad,
Geert Van Haegendoren,	staatsraad,
bijgestaan door	
Silja Doms,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Silja Doms

Dierk Verbiest